

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL

toimia(at)thl.fi

Toimintakyvyn arviointi iäkkäiden kuntoutumista edistävässä hoitotyössä

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Terveyden- ja hyvinvointilaitoksen TOIMIA-verkoston laatimasta "Toimintakyvyn arviointi iäkkäiden kuntoutumista tukevassa hoitotyössä" -suosituksesta.

Kuntoutumista edistävä hoitotyö on hoito- ja huolenpitotehtävissä työskentelevän ammattihenkilöstön työmenetelmä. Kuntoutumista edistävä hoitotyö lisää osaltaan iäkkäiden kanssa työskentelyn vetovoimaa ja arvostusta. Myös ammattitaidon ja asiantuntijuuden on koettu lisääntyvän kuntoutumista edistävässä hoitotyössä.

Kuten suositusluonnoksessa todetaan, toimintakyvyn arviointi on vaikuttavan ja merkityksellisen kuntoutumista edistävän hoitotyön lähtökohta. Suositus auttaa yhtenäistämään toimintakyvyn arvioinnin käytäntöjä tarjoamalla yhdenmukaiset mittarit. Lähtökohtana on, että palveluntarjoajien ja tuottajien tulee vastata siitä, että iäkkään saama palvelu on toimintakykyä edistävää ja ylläpitävää kaikissa palvelumuodoissa. Lisäksi säännöllinen arviointi mahdollistaa kuntouttavan hoitotyön vaikuttavuuden seurannan ja arvioinnin.

SuPer ei ota yksityiskohtaisemmin kantaa käytettävissä oleviin mittareihin, mutta korostaa, että mittareiden huolelliseen käyttöön ja arviointiin täytyy varata riittävästi työaika. Kuten suositusluonnoksessakin todetaan, mittareiden käyttö edellyttää myös mittariin perehtymistä ja säännöllisesti päivitettyä osaamista. SuPer haluaa tuoda esiin myös Terveyden- ja hyvinvointilaitoksen näkemyksen siitä, että esimerkiksi RAI-arvioinnin voi tehdä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö. Esimerkiksi hoiva-avustaja ei voi olla vastuullinen RAI-arvioinnin tekijä.

Lähihoitajien koulutus tarjoaa merkittävän osaamisen arvioida asiakkaiden toimintakykyä. He ovat myös määrällisesti suurin ryhmä terveydenhuollon ammattilaisia vanhustyössä ja kohtaavat asiakkaansa kotihoidossa ja erilaisissa vanhusten palveluasumisyksiköissä päivittäin, mikä antaa heille ainutlaatuisen mahdollisuuden seurata välittömästi muutoksia asiakkaiden toimintakyvyssä.

Hoitohenkilöstön työtehtävät on suunniteltava siten, että arviointien suorittamiseen ja kuntoutumista edistävään hoitotyöhön on riittävästi aikaa. Vastuu toimintakyvyn arvioinnista ja sen aikataulutuksesta osana työtehtäviä voi jakautua useampien ammattilaisten kesken. Erittäin

tärkeää on, että arvioija tuntee iäkkään (esimerkiksi omatyöntekijä/omahoitaja) ja että arvioinnit tehdään työyhteisöissä yhdenmukaisesti. Esihenkilöiden tehtävänä on huolehtia siitä, että hoito- ja huolenpito henkilöstöllä on riittävä osaaminen ja he saavat tarvittavan perehdytyksen toimintakyvyn mittareihin ja arvioinnin toteutukseen. Palvelutarpeen arvioinnissa tulee lakisääteisesti käyttää RAI-välineistöä. RAI-arvioinnin lisäksi voidaan ja on tärkeää käyttää tarvittaessa muita luotettavia toimintakyvyn mittareita, jotta saadaan mahdollisimman hyvä kuva iäkkään toimintakyvystä, voimavaroista ja tarpeista. Arviointi toteutetaan yhteistyössä iäkkään henkilön ja hänen omaisensa ja läheisensä sekä muiden toimijoiden kanssa (Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301).

Eryteisesti kotona asuvien vanhusten toimintakyvyn ylläpitäminen on välttämätöntä vanhustenhuollon kustannusten hallinnan kannalta. Jos vanhus ei pysty liikkumaan turvallisesti kotona, hän tarvitsee laajempia ja kalliimpia tukitoimia sekä asumisratkaisuja. Vanhusten parantunut liikkumiskyky helpottaa merkittävästi myös hoitohenkilökunnan työtä ja edistää hoitajien työkyvyn säilymistä, kun työhön liittyvien riskitekijöiden, kuten nostojen, määrä vähenee. Tämä on tärkeää, sillä se vähentää hoitajien fyysisen rasituksen määrää ja parantaa työolosuhteita.

Tämä suositus on merkittävä, sillä aiemmin ei ole ollut saatavilla näin laajaa suositusta toimintakyvyn arvioinnin mittareista kuntoutumista edistävässä hoitotyössä. SuPer kannattaa ajatusta siitä, että suosituksen sisällöstä tarvitsevat koulutusta ja tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset, opiskelijat ja esihenkilötehtävissä toimivat.

Silja Paavola

Puheenjohtaja

Minna Aittakallio

Asiantuntija

SuPer on Suomen suurin sosiaali- ja terveysalan sekä kasvatusalan toisen asteen tutkinnon suorittaneiden ja aloille opiskelevien ammattiliitto, johon kuuluu noin 85 000 jäsentä.

*Lisätietoja tästä lausunnosta antaa asiantuntija Minna Aittakallio 09-27279298,
(minna.aittakallio@superliitto.fi)*